

Geïnspireerd leven.

Overweging door Theo Brock bij de 5^e zondag van de veertigdagentijd
(Ezechiël 37,12-14; Johannes 11,1-45), 22 maart 2026

We leven toe naar Pasen. Samen met Jezus gaan we op weg naar kruis, dood en verrijzenis. Die weg komt vandaag heel dichtbij in het verhaal van Lazarus. We kennen allemaal, of althans de meesten van ons, het verdriet van het overlijden van een geliefde, een familielid of vriend. Iemand ten grave dragen wordt dan ervaren als een definitief afscheid. En juist daar, bij het graf van Lazarus, gebeurt iets wat we niet kunnen bevatten. Lazarus, al vier dagen dood, wordt tot leven geroepen. En Jezus zegt woorden die blijven haken: *“Wie gelooft in Mij, zal leven, ook al is hij gestorven...”* Dat botst met alles wat wij weten. De natuur kent groei en verval, leven en sterven. Opstaan uit de dood? In letterlijke zin kan dat niet. En toch spreken de Bijbelverhalen deze taal. Niet om de wetenschap te ontkennen, maar om iets anders zichtbaar te maken.

Ook de profeet Ezechiël gebruikt zulke beelden: *“Ik zal uw graven openen... Ik zal mijn geest over u uitstorten en gij zult leven.”* Dat zegt hij niet tegen doden op een kerkhof, maar tegen mensen die geen hoop meer hebben. Tegen een murw geslagen volk in ballingschap; een volk dat als het ware zo uitgeput is als doodsbeenderen op een slagveld. Misschien herkennen wij daar iets van. Want mensen kunnen zich levend al dood voelen door een traumatische gebeurtenis of door een leven zonder perspectief of zonder liefde. Denk maar aan slachtoffers van oorlog, vluchtelingen en ongedocumenteerden, aan chronische zieken en aan mensen die eenzaam zijn of te dealen hebben met armoede, een depressie of verslaving.

Het ontbreken van perspectief maakt mensen machteloos. Ook wij kunnen ons machteloos voelen als onze goede bedoelingen om anderen te helpen niets meer lijken dan een druppel op een gloeiende plaat. De Bijbelteksten van vandaag laten een bemoedigend weerwoord horen. Ze zijn bedoeld voor mensen waarbij machteloosheid de kop op steekt; niet als goedkope troost, maar als een oproep om niet op te geven, om de hoop op een betere toekomst te blijven koesteren.

Het verhaal van Lazarus is geen verslag van een wonder alleen. Overigens wordt in het Evangelie van Johannes het woord wonder niet gebruikt, hij spreekt van tekenen. Tekenen die laten zien waartoe Jezus in staat is. Het Evangelieverhaal van Lazarus is bovenal een geloofsbelijdenis. Johannes wil ons zeggen dat waarlijk leven sterker is dan de dood. Hij wil ons zeggen dat Jezus, Gods mens geworden zoon, ons heeft voorgeleefd dat de liefde van zijn Vader ons niet loslaat in leven en sterven.

Dat is overigens geen reden om God vooral te zien als een soort levensverzekering die er voor zorgt dat alle onheil bezworen wordt. Toch worden we misschien allemaal wel eens overvallen door het gevoel dat God zwijgt wanneer het noodlot van ziekte en dood ons treft, wanneer steden in het Midden-Oosten en Oekraïne worden gebombardeerd en onschuldigen sterven. God breekt geen natuurwetten open en vrijwaart ons niet van ellende en dood. Als we het Evangelie mogen geloven dan is de Eeuwige wel innig met ons verbonden. Hij is met ons in goede en in kwetsbare tijden, ja zelfs voorbij de dood.

In ons komt God vooral tot leven als wij in woord en daad de verbinding zoeken met medemens en zijn schepping. Van die fundamentele grondhouding is Jezus de boodschapper. Wie deelgenoot wordt van zijn Blijde Boodschap, krijgt te horen: *“Wie gelooft in Mij, zal leven, ook al is hij gestorven...”* Dat betekent dus ook: iedereen die vanuit die grondhouding tot nieuw leven komt, kan op zijn beurt anderen ondersteunen in het opstaan tot nieuw leven.

In het Evangelieverhaal is het opvallend dat we Lazarus niets horen zeggen na zijn opstanding. Hij vertelt niets over de dood, en niemand vraagt ernaar. Het Evangelieverhaal legt klaarblijkelijk meer nadruk op het leven hier en nu dan op het hiernamaals. Eeuwig leven begint blijkbaar niet pas na de dood. Het kan nu al beginnen wanneer we opstaan uit wanhoop, wanneer we kiezen voor vertrouwen, wanneer we blijven geloven in liefde en rechtvaardigheid. Eeuwig leven houdt ook in een leven leiden dat de dood aankan. Een leven dat zich niet laat verlammen door cynisme. Een leven dat zich laat inspireren door de Blijde Boodschap. Dat wordt denk ik bedoeld als Jezus zegt: *“Ik ben de verrijzenis en het leven.”*

Durven wij dat te geloven? Durven wij te geloven dat ook wij kunnen verrijzen, telkens opnieuw? Dat wij geroepen zijn om leven te brengen, waar dood en moedeloosheid dreigen? Het leven van Jezus laat zien wat dat betekent: de hoop op een betere toekomst niet opgeven, onrecht niet accepteren, liefde doen, het visioen van Gods Koninkrijk levend houden – zelfs wanneer het moeilijk is.

We zeggen wel eens: *hoop doet leven*. Dat is geen loze spreuk. Waar hoop sterft, dooft het vuur. We leven toe naar Pasen. De lezingen van vandaag zeggen ons: het leven legt zich niet neer bij de dood. Het leven is geen wachtkamer van de dood. Zoals de lente elk jaar opnieuw doorbreekt, zo worden ook wij uitgenodigd om in onszelf te zoeken naar nieuw leven.